

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
менеджменту та бізнесу
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної роботи

ІТ ПІДПРИЄМНИЦТВО
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **всі**
Спеціальність **всі**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **всі**

Статус дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробники:
к.е.н., доцент

Іванна ПЕРЕРВА

к.е.н., доцент

Оксана МАЗОРЕНКО

к.е.н., доцент

Олександра КАНОВА

к.е.н., доцент

підписано КЕП Катерина БАРКОВА

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

Харків
2023

ВСТУП

Програма вивчення дисципліни «ІТ підприємництво» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів. Навчальна дисципліна «ІТ підприємництво» належить до циклу вибіркових освітніх компонентів підготовки бакалаврів.

У процесі навчання здобувачі отримують необхідні знання під час лекційних занять, виконують завдання щодо практичного застосування одержаних знань. Вивчення теоретичних положень навчальної дисципліни «ІТ підприємництво» потребує закріплення їх за допомогою практичних занять і це складає значну частину дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «ІТ підприємництво» є формування у здобувачів вищої освіти компетенцій для концептуального розуміння основ функціонування підприємств різної форми власності в ІТ-галузі, набуття навичок створення власного обґрунтування бізнесу та підвищення ефективності управління бізнесом в ринкових умовах.

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення організаційних основ побудови підприємницької діяльності;

засвоєння основних принципів та правил регулювання підприємництва в сучасних умовах;

розвиток навичок обґрунтування вибору найбільш привабливих напрямків підприємництва в різних умовах;

оволодіння теоретичними знаннями щодо законодавчого регулювання створення та організації діяльності підприємства;

вибору організаційно-правової форми підприємства, ведення власної справи;

вивчення систем оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб;

вивчення особливостей розробки бізнес-плану;

вивчення особливостей організації підприємницької діяльності фізичними особами.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес управління підприємницькою діяльністю з метою розуміння основ функціонування підприємств різної форми власності в ІТ-галузі.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні концепції підприємництва, методологія ІТ підприємництва.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
Знання та розуміння особливостей ведення бізнесу, змісту підприємництва.	Здатність висвітлити особливості підприємництва в сучасних умовах українського ринку.
Знання та розуміння відмінностей між видами підприємницької діяльності.	Здатність вибору видів підприємницької діяльності при вирішенні організаційно-управлінських завдань.
Навички організації бізнесу з урахуванням особливостей ІТ-сектору.	Здатність організації власної ділової діяльності в сучасному ІТ-секторі.
Знання та розуміння українського бухгалтерського та податкового законодавства.	Здатність здійснити відбір необхідної інформації відповідно до українського бухгалтерського та податкового законодавства.
Знання та розуміння методології оціночної діяльності.	Здатність визначати основні фінансові результати діяльності підприємства та оцінювати їх динаміку.
Знання та розуміння сутності бізнес-планування. Навички розробки бізнес-плану та бізнес-моделі.	Здатність розробляти бізнес-план та сформулювати бізнес-модель.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові аспекти підприємництва.

Тема 1. Сутність підприємництва. Основні види підприємницької діяльності.

1.1. Поняття підприємницької діяльності.

Середовище підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Підприємець та його ділові якості. Складники підприємницького хисту.

1.2. Класифікація підприємництва.

Класифікація підприємств. Особливості підприємництва в сучасному бізнесі.

1.3. Роль ІТ підприємництва.

Особливості розвитку бізнесу в інформаційній економіці. ІТ-підприємництво та його роль.

Тема 2. Підприємницькі ідеї та методи їх реалізації.

2.1. Підприємницькі ідеї.

Поняття «підприємницька ідея», її значення. Джерела формування нових ідей.

2.2. Методи формування ідей.

Методи генерування підприємницьких ідей та обчислення їх успіху. Сфера

бізнес-рішень та технології. Економічні методи прийняття підприємницьких рішень. Основні кроки підготовки до підприємницької діяльності.

Тема 3. Реєстрація підприємств різних форм власності та організація виробництва товарів та послуг.

3.1. Бізнес і підприємництво, види бізнесу.

Види підприємств в Україні. Вимоги до статутного фонду. Державне регулювання підприємництва. Порядок реєстрації підприємств в Україні. Установчі та реєстраційні документи. Бронювання назви компанії. Вимоги до засновників у різних організаційних формах підприємств.

3.2. Юридична реєстрація нового бізнесу.

Особливості створення підприємств різних форм власності.

Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб. Особливості реєстрації акціонерних товариств, товариство з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, партнерств з обмеженою відповідальністю тощо. Зміни до установчих документів. Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Малий та середній бізнес у сучасній економіці. Витрати виробництва і собівартість продукції. Прибуток. Норма прибутку. Ціна товару. Методи ціноутворення.

Тема 4. Джерела фінансування підприємницької діяльності.

4.1. Фінансування відкриття малого бізнесу.

Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності. Кредитування підприємств різних форм власності. Види позик. Банківське кредитування. Принципи та умови кредитування. Вимоги до документів, необхідних для отримання позики.

4.2. Отримання фінансування та зростання капіталу.

Вартість позикових коштів. Особливості безпеки. Фінансування бізнесу за власний рахунок. Оренда обладнання як альтернатива кредиту. Венчурне фінансування: суть, особливості та можливості. Пітчінг ІТ-проектів.

Тема 5. Основи обліку та податки. Франчайзинг.

5.1. Облік доходів фізичних осіб-підприємців.

Загальна та спрощена система оподаткування, облік та звітність про підприємницьку діяльність. Облік доходів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб різних форм власності. Єдиний податок для юридичних та фізичних осіб. Особливості бухгалтерського обліку та звітності для юридичних та фізичних осіб.

5.2. Оподаткування підприємницької діяльності.

Порядок та форми бухгалтерського обліку на підприємствах. Види податків. Податкові пільги в різних сферах діяльності. Штрафні санкції. Органи контролю та нагляду, види перевірок. Особливості оподаткування в ІТ галузі.

5.3. Франчайзинг.

Сутність, види та принципи франшизи. Переваги та недоліки використання франшизи. Процес оцінки можливостей франшизи та купівлі франшизи.

Змістовий модуль 2. Особливості ведення бізнесу в ІТ-галузі.

Тема 6. Загальна характеристика ІТ підприємництва та види технічного бізнесу.

6.1. Основні поняття.

Структура та тенденція попиту на ІТ-продукти та послуги. Ключові споживачі та постачальники ІТ-продуктів та послуг. Динаміка ринку. Злиття і поглинання. Логістичні ланцюги в ІТ та їх учасники. Постачальники та їх партнери. Альянси та партнерські відносини компаній. Франшизи.

6.2. Структура власності в ІТ-бізнесі.

Основні організаційні форми ІТ-бізнесу. ІТ-інновації та стартапи. Роль інвесторів. Основні напрямки діяльності стартапів. Основні види ІТ-бізнесу.

Тема 7. Бізнес-моделі для ІТ-галузі.

7.1. Поняття бізнес-моделі, її ключові складові.

Сутність бізнес-моделі. Визначення бізнес-моделі. Структура бізнес-моделі.

7.2. Класифікація бізнес-моделей.

Моделі електронного бізнесу. Концепція електронного бізнесу. Категорії Інтернет-бізнесу. Підходи до ведення бізнесу в ІТ-галузі. Розробка бізнес-моделі.

Тема 8. Бізнес-планування.

8.1. Сутність та мета бізнес-планування.

Зміст і структура бізнес-плану.

8.2. Види бізнес-планів.

Елементи бізнес-плану. Поради щодо бізнес-планування. Презентація бізнес-плану: пітчінг.

Тема 9. Електронний бізнес – середовище підприємницької діяльності.

9.1. Сутність електронного бізнесу.

Поняття електронного бізнесу. Проблеми організації бізнес-процесів у середовищі Інтернет.

9.2. Використання моделей електронної комерції.

Принципи інтеграції підприємств реального сектору до інформаційної економіки. Вимоги до менеджера в умовах електронного бізнесу.

Тема 10. Маркетинг ІТ-проектів та особливості оцінки Інтернет-бізнесу

10.1. Концепція маркетингу в ІТ-середовищі.

Місце та роль маркетингу в ІТ-компанії. Ключові бізнес-моделі в ІТ та їх маркетингові потреби.

10.2. Маркетингові комунікації в Інтернеті.

Особливості маркетингових комунікацій в Інтернеті. Веб-сайт як основа Інтернет-комунікацій. Інтернет-реклама. Планування рекламної кампанії.

10.3. Оцінка ефективності проектів за фінансовими результатами.

Оцінка кількісних та якісних показників бізнесу. Інтелектуальна власність та її оцінка.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 Завдання 1	Визначення відповідних критеріїв підприємця та успішного бізнесу.
Тема 2 Завдання 2	Семінарське заняття за темою «Історії успішних підприємців».
Тема 2 Завдання 3	Ділова гра «Особливості генерації підприємницьких ідей та визначення їх ефективності».
Тема 3 Завдання 4	Вибір оптимальних організаційно-правових структур для різних типів підприємств.
Тема 3 Завдання 5	Оцінка витрат підприємства та формування ціни товару/послуги.
Тема 4 Завдання 6	Особливості розрахунку та використання кредиту типа овердрафт.
Тема 5 Завдання 7 та 8	Вирішення проблеми вибору фірми для франчайзингу.
Тема 6 Завдання 9	Семінарське заняття: «Тенденції ІТ-індустрії: «гарячі» та «померлі» напрямки».
Тема 7 Завдання 10	Виконання завдань щодо Інтернет-бізнесу та розгляд моделей електронного бізнесу.
Тема 8 Завдання 11	Виконання завдань щодо складанням та веденням звітності на підприємстві ІТ галузі.
Тема 9 Завдання 12	Вирішення практичних завдань щодо вибору моделей електронної комерції, організації електронної комерції.
Тема 9 Завдання 13	Проблеми організації бізнес-процесів у середовищі Інтернет. Використання моделей електронної комерції.
Тема 10 Завдання 14 та 15	Оцінка ефективності проектів за фінансовими результатами. Оцінка кількісних та якісних показників бізнесу. Інтелектуальна власність та її оцінка.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1-10	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою
Тема 1-10	Підготовка до Експрес контрольної роботи
Тема 1-10	Підготовка до практичних занять
Тема 1-10	Виконання індивідуального завдання (презентації)
Тема 1-10	Підготовка до підсумкової контрольної роботи

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція-дискусія (Теми 1 – 10), робота в малих групах (Теми 2, Тема 5, Теми 7 – 10).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 10)).

Практичні (практична робота (Теми 1 – 10), групові роботи (Теми 2, Тема 5, Теми 7 – 10), кейс-стаді (Тема 2, Тема 6).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах диференційованого заліку або заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: експрес-тести (оцінюється в 5 балів (два експрес-тести протягом семестру – загальна максимальна кількість балів – 10)); компетентісно-орієнтоване завдання за темами (максимальна оцінка – 10 балів (два компетентісно-орієнтованих завдання протягом семестру, загальна максимальна кількість балів – 20)); презентація (максимальна оцінка – 5 балів (три презентації впродовж семестру, загальна максимальна кількість балів – 15)); презентація індивідуального завдання (проекту) (максимальна оцінка – 25 бали); підсумкова контрольна робота (максимальна оцінка – 30 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Карпюк Г. І. Основи підприємництва: навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryemnytstva.pdf> (Дата звернення: 06.11.23)

Додаткова

2. Алексеева С. В. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник / Алексеева С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.

3. Бутенко Д. С. Пошук шляхів розвитку підприємницької діяльності в Україні / Д. С. Бутенко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. – Дніпро : Пороги, 2021. – С. 69-110. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26940>

4. Остервальдер О. Розробляємо ціннісні пропозиції. Як створити продукти та послуги, яких хочуть клієнти / О. Остервальдер, І. Пинье, А. Сміт; переклад з англ. Р. Корнути. – Київ: Наш Формат, 2018. – 324 с.

5. Перерва І. М. Маркетинговий підхід до управління в підприємстві / І. М. Перерва, І. О. Кінас // Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. - Серія «Економічні науки». – 2021. – № 3. – С. 26-32. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27067>

6. Підприємництво, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку [Електронний ресурс] : монографія / І. В. Гонтарева, Г. Л. Матвієнко-Біляєва, В. І. Ковальова [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Гонтаревої. - Електрон. текстові дан. (2,70 МБ). - Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. - 155 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/20275>.

7. Kotlyk A. The essence of creative economy / A. Kotlyk, K. Dmitriiev // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика : матеріали міжнар. науково-практ. конф., 18-19 бер. 2019 р. — Х.: ФОП Панов А.М., 2019. — С. 233–234. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21651>.

8. Pererva I. M. Justification of types of innovative labor in the IT industry / I. M. Pererva. // Scientific papers «Socio-economic problems of the modern period of Ukraine». – 2020. – Volume 4(144). – P. 27–33. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24673>

9. Pererva I. Use of creative marketing in the implementation of enterprise strategy / I. Pererva, O. Myronova // Economics of Development. – 2023. - 22(2). - P.

28-40. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29814>

10. The Design Thinking Playbook: Mindful Digital Transformation of Teams, Products, Services, Businesses and Ecosystems . – New Jersey, IL, USA: John Wiley & Sons Inc., 2018. – 353 p.

Інформаційні ресурси

11. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

12. Платформа «Дія. Бізнес» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.dia.gov.ua>.

13. Український фонд стартапів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://usf.com.ua>.

14. Перерва І. М. ІТ підприємництво // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9530>.